

Datum

2023-08-08

Vår referens

Tilde Tibblin

Planeringssekreterare

tilde.tibblin@malmo.se

Tjänsteskrivelse**Nämndinitiativ från Moderaterna och Centerpartiet om anslutning till hemtjänstindex
HVO-2023-2687****Sammanfattning**

Moderaterna och Centerpartiet har med rätt enligt 4 kap. 20 § kommunallagen väckt ett ärende i hälsa-, vård- och omsorgsnämnden genom ett så kallat nämndinitiativ. I nämndinitiativet föreslår Moderaterna och Centerpartiet att nämnden ska uppdra åt förvaltningen att bereda ett förslag till nämnden om anslutning till ”hemtjänstindex”. Förvaltningen har fått i uppdrag att återkomma till nämnden med underlag för att kunna ta ställning till nämndinitiativets förslag till beslut. I detta ärende redogör förvaltningen kort om vad hemtjänstindex är samt förvaltningens tidigare bedömning kring att inte köpa den rapport som finns för Malmö stads hemtjänstindex.

Förslag till beslut

1.

Beslutsunderlag

- Nämndinitiativ
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens beslut 2023-06-20
- Tjänsteskrivelse HVON 2023-08-30 Nämndinitiativ om hemtjänstindex
- Bilaga 1, Hemtjänstindex 2022 - områden, nyckeltal och viktning

Beslutsplanering

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2023-06-20

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott 2023-08-22

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden 2023-08-30

Ärendet

Moderaterna och Centerpartiet har med rätt enligt 4 kap. 20 § kommunallagen väckt ett ärende i hälsa-, vård- och omsorgsnämnden genom ett så kallat nämndinitiativ. I nämndinitiativet, som handlar om att ansluta nämnden till hemtjänstindex föreslår Moderaterna och Centerpartiet att nämnden ska uppdra åt förvaltningen att bereda ett förslag till nämnden om anslutning till ”hemtjänstindex”. Nämnden har givit förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med underlag för att kunna ta ställning till nämndinitiativets förslag till beslut (§ 79, 2023-06-20).

Vad är hemtjänstindex?

Hemtjänstindex är framtaget av pensionärsorganisationen SPF Seniorerna med finansiering från Allmänna arvsfonden. SPF Seniorerna beskriver indexet som att det skapar ett samlat mått på hemtjänstens kvalitet för alla 290 kommuner. Tanken är ett index som är en sammanvägning av olika mått för att ge en samlad bild. Hemtjänstindex ska ge en helhetsbild av hur bra en kommun är på att leverera hemtjänst, utifrån seniorens perspektiv. Indexet fångar upp hela processen, från att behov av hemtjänst uppstår, via ansökan, biståndsbeslut, uppstart och utförande av hemtjänsten. Ambitionen har varit att indexet ska väga samman alla relevanta mätningar och all relevant fakta och statistik. Hemtjänstindex är tänkt att göra det enkelt för kommuner att se vad som behöver göras för att höja kvaliteten.

Indexet presenterades för första gången 2022 genom en rankinglista för hemtjänstindex för kommunerna samt för de fyra delindexområdena:

1. Information
2. Biståndshandläggning
3. Utförande
4. Stöd och utveckling.

I rankingen 2022 hamnade Malmö på plats 255 av 290 i det totala hemtjänstindexet och för respektive delindex är rankingen:

1. Information: 222
2. Biståndshandläggning: 202
3. Utförande: 283
4. Stöd och utveckling: 77

Förutom rankinglistan kan kommunerna köpa en kommunrapport som innehåller samtliga uppgifter som man inhämtat för att komma fram till indexet. Man får se styrkor och svagheter och vilka områden som är viktigast att kommunen prioriterar och utvecklar. Man får tillgång till uppgifterna i ett webbaserat verktyg där man kan jämföra sin kommun med riksgenomsnittet, övriga kommuner i länet eller med SKR:s kommungrupper. Kostnaden för kommunrapporten 2022 var 60 000 kronor för Malmö. 2023 års index presenteras i månadsskiftet november/december 2023. Förvaltningen tolkar nämndinitiativets formulering ”anslutning till hemtjänstindex” som att man vill att denna kommunrapport ska köpas.

Vilka uppgifter finns med i hemtjänstindex?

Hemtjänstindex innehåller 18 kvalitetsområden och 71 nyckeltal, se bilaga 1 för de olika områdena, nyckeltalen samt viktningen, dvs. hur mycket olika områden värderas i det totala indexet.

De datakällor som används för att sammanställa indexet är följande:

- Socialstyrelsens nationella brukarundersökning – Hemtjänst
- Socialstyrelsens enhetsundersökning – Hemtjänst
- Socialstyrelsens kommunenkät – Äldreomsorg (Öppna jämförelser)
- Senior Alert (Kvalitetsregister)
- Kolada (Kommunens kvalitet i korthet – KKIK)
- Socialstyrelsens kommunenkät e-hälsa
- Kommunernas webbplatser

Socialstyrelsens data bygger samtliga på uppgifter från antingen brukare eller kommunen själv. Senior Alert utgår från de registerdata som kommunen registrerar i registret.

Vad gäller KKIIC är det ett nationellt projekt samordnat av Sveriges kommuner och regioner (SKR). Projektet sammanställer cirka 40 nyckeltal för att redovisa kommunens prestationer inom tre områden: barn och unga, stöd och omsorg samt samhälle och miljö. Cirka 170 kommuner deltar i KKIIC, Malmö stad är inte en av de kommunerna.

Data från kommunernas webbplatser är en egen granskning som görs inom ramen för hemtjänstindex. Tillgång finns till en checklista som används vid granskningen.

Om data saknas i någon av ovanstående på grund av att en kommun har valt att inte delta i en av de nationella undersökningarna, sätts värdet till 0 för de indikatorer där data saknas. Resultatet påverkas alltså negativt av detta. I Malmös fall innebär detta att ett helt delområde kring personalkontinuitet får sämsta möjliga resultat eftersom Malmö inte deltar i KKIIC varifrån man hämtar uppgifterna om personalkontinuitet.

Förutom datakällorna utgör viktningen av olika områden egentligen huvuddelen av indexet. Viktningen har tagits fram framför allt med svar från seniorer inom SPF Seniorerna. I ett första steg genomfördes fyra workshops med grupper om 6–8 seniorer för att ta fram områden till den preliminära modellen för hemtjänstindex. Därefter har drygt 1 000 SPF-medlemmar svarat på en webbenkät varav en minoritet hade egen erfarenhet av hemtjänst, antingen som brukare eller anhörig. Resultatet från webbenkäten har genererat viktningen av de olika områdena.

Förvaltningens tidigare bedömning kring köp av hemtjänstindex-rapporten

Förvaltningen valde 2022 att inte köpa kommunrapporten med hemtjänstindex. Den främsta anledningen till det är att förvaltningen redan har all data som indexet bygger på, i de flesta av fallen är det förvaltningens egna uppgifter som utgör datan. Förvaltningen menar därför att förvaltningen är väl medveten om hemtjänstens styrkor och svagheter och vilka områden som är viktigast att prioritera och utveckla. Att köpa rapporten menar förvaltningen inte kommer att bidra till någon ytterligare kunskap eller analys.

Förvaltningen har också vissa tveksamheter kring metoden för indexet. Det gäller bland annat det faktum att man automatiskt får ett negativt resultat på en indikator om kommunen inte deltar i undersökningen. Malmö har alltså i hemtjänstindex ett dåligt resultat för personalkontinuitet trots att den mäts varje månad och är förhållandevis bra jämfört med många andra kommuner.

Även hur viktningen av olika faktorer gått till kan ifrågasättas. Dels är den enkät som ligger till grund för viktningen genomförd bara bland medlemmar i SPF Seniorerna, som inte utgör ett tvärsnitt av befolkningen. Dels är enkäten genomförd i form av en webbenkät vilket gör att personer med liten datorvana eller bristande svenska-kunskaper troligtvis inte har svarat och deltagit i viktningen. Viktningen i delindexet kommunikation kan exempelvis ha påverkats av det senare.

När det gäller just delindexet kommunikation ser förvaltningen naturligtvis möjligheter att dra nytta av den granskning som man gjort inom ramen för hemtjänstindex. Därför har

kommunikationsavdelningen gått igenom den checklista som granskningen använt sig av och gått igenom hemsidan för att kunna göra förbättringar.

Ansvariga

Sergio Garay, förvaltningschef